

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Публічного управління, адміністрування та права»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри, д.ф.н., проф.

_____ Роман ОЛЕКСЕНКО

«31» серпня 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності: 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

факультет економіки та бізнесу

2021– 2022 н.р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»– Мелітополь, ТДАТУ, 2021 - 12с.

Розробник: к.п.н., доцент Горбова Н.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Публічного управління, адміністрування та права»

Протокол № 1 від «31» серпня 2021р.

В.о. зав. кафедри «Публічного управління, адміністрування та права»

д.ф.н, проф. _____ Роман ОЛЕКСЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 2 від «23» вересня 2021 року

Голова, доц. _____

Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	<u>Обов'язкова</u>	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>076 "Підприємство, торгівля та біржова діяльність"</u> (шифр і назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1 курс	2 -й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 2 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	26 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	26 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	68 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна правова система України перебуває у стані реформування, зумовленому розбудовою в нашому суспільстві демократичної, соціальної, правової держави, в якій право слугувало б для захисту загально визнаних прав і свобод людини. Встановлення ефективного правопорядку і законності у сфері захисту прав споживачів має забезпечити держава.

Мета навчальної дисципліни — здобути всебічні знання у сфері захисту прав споживачів і навчитися аналізувати законодавство, що сприятиме, по-перше, глибокому розумінню не тільки прав підприємців, які здійснюють свою діяльність у сфері виробництва, купівлі-продажу товарів, надання послуг і виконання робіт, а й необхідності додержання норм законодавства, знання правових наслідків, які настають за його порушення, що зумовить їхню правомірну поведінку. По-друге, її вивчення має сприяти отриманню знань студентами прав як потенційних споживачів і захисту їхніх прав відповідно до тих норм законодавства, що захищають їхні інтереси від певних негативних проявів порушень права господарюючими суб'єктами.

Завдання дисципліни полягає в аналізі чинного законодавства у сфері захисту прав споживачів, практиці його застосування, узагальненні поглядів учених-юристів, спрямованих на удосконалення правової системи відповідно до основних засад, визначених міжнародно-правовими документами, та забезпеченні ефективного регулювання цих процесів з боку держави.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- *Програмних результатів навчання:*

РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

РН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

РН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.: «Правові основи захисту прав споживачів»

Тема 1. Правова основа захисту прав споживачів [1–5; 8; 9; 10; 12; 13]

1. Виникнення законодавства про захист прав споживачів у світі
2. Загальна характеристика законодавства про захист прав споживачів в Україні
3. Поняття споживача

Тема 2. Основні права споживачів товарів, робіт, послуг [1,6; 10; 12; 16]

1. Право споживача на належну якість
2. Гарантійні терміни

Тема 3. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості [2; 4; 6; 7; 10,12]

1. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості
2. Право споживача на безпеку продукції (товарів, робіт)
3. Право споживача на інформацію про продукцію

Тема 4. Правове регулювання якості товарів, робіт, послуг [2; 4; 6; 7; 10,12]

1. Поняття якості товарів, робіт, послуг
2. Стандартизація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг
3. Сертифікація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт,

послуг

4. Договір як засіб забезпечення якості товарів, робіт, послуг
5. Поняття якості та її забезпечення за допомогою договору у зарубіжних країнах
6. Міжнародні нормативні акти та системи якості

Змістовий модуль 2: «Правові засади захисту прав споживачів»

Тема 5. Механізм захисту прав споживачів [12; 24; 31,34]

1. Судовий захист прав споживачів
2. Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)
3. Позасудовий захист прав споживачів зверненням в державні органи
4. Загальна характеристика державного захисту прав споживачів у зарубіжних країнах
5. Позасудовий захист прав споживачів шляхом звертання в громадські організації
6. Порядок позасудового захисту прав споживачів

Тема 6. Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торгівельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт [1, 3; 6; 10,16]

1. Захист прав споживачів у сфері торгівлі на ринку
2. Захист прав споживачів у сфері дрібнороздрібної та комісійної торгівлі
3. Захист прав споживачів при здійсненні продажу за зразками та каталогами
4. Права споживача в разі придбання ним продукції в кредит
5. Захист прав споживачів у сфері побутового обслуговування населення

Тема 7. Особливості захисту прав споживачів при придбанні окремих видів товарів [1, 3; 6; 18,25,30]

1. Особливості захисту прав споживачів при придбанні продовольчих товарів
2. Особливості захисту прав споживачів при придбанні тютюнових виробів
3. Особливості захисту прав споживачів при придбанні непродовольчих товарів
4. Особливості захисту прав споживачів при придбанні лікарських засобів

Тема 8. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів [2-5; 10; 18,28,31]

1. Підстави відповідальності та обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача
2. Кримінально-правова відповідальність за порушення прав споживачів
3. Адміністративно-правова відповідальність за порушення прав споживачів
4. Цивільно-правова відповідальність і оперативно-господарські санкції за порушення прав споживачів

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Но мер тиж ня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Правові основи захисту прав споживачів							
1	Лекція 1	Правова основа захисту прав споживачів	2				
	Практичне заняття 1	Правова основа захисту прав споживачів			2		6
	Самостійна робота 1	Правова основа захисту прав споживачів				8	2,5
2,3	Лекція 2	Основні права споживачів товарів, робіт, послуг	4				
	Практичне заняття 2	Основні права споживачів товарів, робіт, послуг			4		8
	Самостійна робота 2	Основні права споживачів товарів, робіт, послуг				8	2,5
4,5	Лекція 3	Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості	4				
	Практичне заняття 3	Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості			4		8
	Самостійна робота 3	Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості				8	2,5
6,7	Лекція 4	Правове регулювання якості товарів, робіт, послуг	4				
	Практичне заняття 4	Правове регулювання якості товарів, робіт, послуг			4		8
	Самостійна робота 4	Правове регулювання якості товарів, робіт, послуг				8	2,5
8,9	Самостійна робота	ПМК I				2	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 - 62 год.			14		14	34	50
Змістовий модуль 2. Правові засади захисту прав споживачів							
10, 11	Лекція 5	Механізм захисту прав споживачів	4				

	Практичне заняття 5	Механізм захисту прав споживачів			4		10
	Самостійна робота 5	Механізм захисту прав споживачів				8	2,5
12, 113	Лекція 6	Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торгівельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт	4				
	Практичне заняття 6	Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торгівельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт			4		10
	Самостійна робота 6	Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торгівельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт				8	2,5
14	Лекція 7	Особливості захисту прав споживачів при придбанні окремих видів товарів	2				
	Практичне заняття 7	Особливості захисту прав споживачів при придбанні окремих видів товарів			2		5
	Самостійна робота 7	Особливості захисту прав споживачів при придбанні окремих видів товарів				8	2,5
15	Лекція 8	Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів	2				
	Практичне заняття 8	Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів			2		5
	Самостійна робота 8	Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів				8	2,5
16, 17	Самостійна робота	ПМК II				2	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовий модуль 2 – 58 год.			12		12	34	50
Залік							-
Всього з навчальної дисципліни - 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Виникнення законодавства про захист прав споживачів у світі
2. Загальна характеристика законодавства про захист прав споживачів в Україні
3. Поняття споживача
4. Право споживача на належну якість
5. Гарантійні терміни
6. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості
7. Право споживача на безпеку продукції (товарів, робіт)
8. Право споживача на інформацію про продукцію
9. Поняття якості товарів, робіт, послуг
10. Стандартизація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг
11. Сертифікація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг
12. Договір як засіб забезпечення якості товарів, робіт, послуг
13. Поняття якості та її забезпечення за допомогою договору у зарубіжних країнах
14. Міжнародні нормативні акти та системи якості

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Судовий захист прав споживачів
2. Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)
3. Позасудовий захист прав споживачів зверненням в державні органи
4. Загальна характеристика державного захисту прав споживачів у зарубіжних країнах
5. Позасудовий захист прав споживачів шляхом звертання в громадські організації
6. Порядок позасудового захисту прав споживачів
7. Захист прав споживачів у сфері торгівлі на ринку
8. Захист прав споживачів у сфері дрібнороздрібної та комісійної торгівлі
9. Захист прав споживачів при здійсненні продажу за зразками та каталогами
10. Права споживача в разі придбання ним продукції в кредит
11. Захист прав споживачів у сфері побутового обслуговування населення
12. Особливості захисту прав споживачів при придбанні продовольчих товарів
13. Особливості захисту прав споживачів при придбанні тютюнових виробів
14. Особливості захисту прав споживачів при придбанні непродовольчих товарів
15. Особливості захисту прав споживачів при придбанні лікарських засобів

16. Підстави відповідальності та обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача
17. Кримінально-правова відповідальність за порушення прав споживачів
18. Адміністративно-правова відповідальність за порушення прав споживачів
19. Цивільно-правова відповідальність і оперативно-господарські санкції за порушення прав споживачів

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України. — К., 1996. — 80 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.03 № 436-IV.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.03 № 435-IV.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. — К.: Юрінком Інтер, 1999.
5. Кримінальний кодекс України. — К.: Юрінком Інтер, 2000.
6. Закон України “Про захист прав споживачів” (у ред. Закону від 15.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 1) (із змін., внесеними згідно із законами від 02.03.95 №82/95-ВР; від 20.06.95 №230/95-ВР; від 18.06.97 № 365/97-ВР // ВВР України. — 1995. — № 14; 23; 1997. — №35).
7. Закон України “Про підтвердження відповідності” // ВВР України. — 2001. — №32. — Ст. 169.
8. Закон України “Про стандартизацію” // ВВР України. — 2001. — № 31.
9. Закон України “Про рекламу” за № 270/96-ВР // ВВР України. — 1996. — №39.

Допоміжна

10. Іваненко Л. М. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів (покупців). — К.: Юмана, 1998.
11. Цивільне право України / І. А. Бірюков, Ю. А. Заїка, В. М. Спі-вак. — К.: Наук. думка, 2000.
12. Договір у цивільному і трудовому праві. — К.: Вид. дім “Юридична книга”, 2000.
13. Права споживачів та їхній захист. — К., 1999.
14. Ахтирська В. Для всіх і кожного: захист ваших прав, споживачі // Все про бухгалтерську облік. — 1999. — № 95.
15. Український В. Чи повинна держава захищати споживача? // Право України. — 1993. — № 5, 6
16. Кагал Т. Законодавство про захист прав споживачів у сфері якості товарів у системі законодавства України // Право України. — 1998. — № 8.
17. Кагал Т. Функції державного управління в сфері захисту прав споживачів за договором купівлі-продажу // Право України. — 1999. — № 2.
18. Кагал Т. О. Організаційне-правове питання забезпечення захисту прав споживачів в сфері якості товарів: Автореф., 1998.
19. Косінов С. Особливості правових норм, що забезпечують захист прав споживачів за договором купівлі-продажу // Право України. — № 1. — С. 90.
20. Еременко Н. І. Правовий захист прав споживачів // Український промисловець. — 2000. — № 3.
21. Бутко М. Споживач — головна фігура ринку // Споживач. — 1997. — № 3.
22. Сивоконь С. За справу берімося разом // Споживач. — 1997. — №7.
23. Лазарева А. Захист споживачів у Франції // Споживач. — 1997. — №1.
24. Казаков М. Інтересам споживача — верховенство // Споживач. — 1998. — №1.

25. Кисельова Т. Безпека і якість продукції — наш головний біль // Уряд. кур'єр. — 1997. — № 21, 22. — 6 лют.
26. Жаліло Я. Інтеграція України у світову економіку // Стандартизація, сертифікація, якість. — 1999. — № 2.
27. ISO у новому сторіччі. Стратегічні напрямки // Стандартизація, сертифікація, якість. — 1998. — № 4.
28. Юридичний словник-довідник. — К., 1996.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=79>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
Internet:
3. <http://tamika-2000.narod.ru> - Твій правовий сайт
4. <http://www.farlep.net/~veritas> Спільнота юристів України